

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 28 listopada 2024 r.,

bez udziału stron

sprawy **A. K.**

oskarżonego o czyny z art. 233 § 1 k.k.

skargi obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku

z dnia 11 kwietnia 2024 r., sygn. akt VI Ka 390/23,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 28 kwietnia 2023 r., sygn. akt III K 1530/22 i przekazującego sprawę Sądowi Rejonowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

### **p o s t a n o w i ł**

- 1. oddalić skargę;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania skargowego obciążyć oskarżonego A. K. .**

## UZASADNIENIE

A. K. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 16 czerwca 2021 r. w R. podczas składania zeznań mających służyć za dowód w prowadzonym na podstawie ustawy postępowaniu karnym o sygn. III K 15/21, toczącym się przed Sądem Okręgowym w Rybniku Wydział III Kamy w sprawie oskarżonego S. D. , zeznawał nieprawdę i zatajał prawdę co do

istotnych okoliczności dotyczących funkcjonowania oraz składu osobowego zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się obrotem znacznymi ilościami substancji psychotropowych i środków odurzających, w ramach której współpracował z R. M. , S. D. , S. S. , J. M. , R. S. , T. K. i innymi, ustalonymi osobami pomimo, iż został uprzednio pouczone przez działający w zakresie własnych uprawnień Sąd o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, tj. o czyn z art. 233 § 1 k.k.,

II. w dniu 27 sierpnia 2021 r. w R. podczas składania zeznań mających karnym o sygn. III K 15/21, toczącym się przed Sądem Okręgowym w Rybniku Wydział III Kamy w sprawie oskarżonego S. D. , zeznawał nieprawdę i zatajał prawdę co do istotnych okoliczności dotyczących funkcjonowania oraz składu osobowego zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się obrotem znacznymi ilościami substancji psychotropowych i środków odurzających, w ramach której współpracował z R. M. , S. D. , S. S. , J. M. , R. S. , T. K. i innymi, ustalonymi osobami pomimo, iż został uprzednio pouczone przez działający w zakresie własnych uprawnień Sąd o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, tj. o czyn z art. 233 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Rybniku wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2023 roku, w sprawie o sygn. akt III K 1530/22, uniewinnił A. K. od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Od powyższego wyroku apelację wniósł prokurator, zaskarżonemu wyrokowi zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego, w zakresie kwalifikacji prawnej przestępstw zarzucanych oskarżonemu, a to art. 233 § 1 k.k., polegającą na przyjęciu, iż oskarżony w toku postępowania o sygn. III K 15/21 prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Rybniku działał w ramach kontratypu składania fałszywych zeznań z obawy przed grożącą mu odpowiedzialnością karną, realizując prawo do obrony, nie wyczerpując jednocześnie swoim zachowaniem czynu zabronionego określonego w innym przepisie ustawy, w przypadku, gdy A. K. , jako osobie prawomocnie skazanej za czyny zabronione, o okolicznościach popełnienia których miał zeznawać w toku postępowania o sygn. III K 15/21, nie przysługiwało prawo do obrony, nie mógł ponownie ponieść odpowiedzialności karnej za te same

przestępstwa, a swoim zachowaniem wyczerpywał znamion innego czynu zabronionego, a to stypizowanego w art. 239 § 1 k.k.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu apelacji, Sąd Okręgowy w Rybniku wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2024 r., sygn. akt VI Ka 390/23, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania.

Skargę od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżonemu wyrokowi zarzucając naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji mimo braku zaistnienia ku temu przesłanek, a konkretnie w sytuacji, gdy rozpoznanie apelacji prokuratorskiej w granicach postawionych zarzutów nie mogło doprowadzić do wydania zaskarżonego rozstrzygnięcia, gdyż w efekcie ponownego rozpoznania sprawy, przy poszanowaniu gwarancji konstytucyjnych i linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, sąd będzie zobligowany do ponownego wydania wyroku uniewinniającego;

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu

Prokurator Rejonowy w odpowiedzi na wniesioną skargę, wniósł o jej oddalenie.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Skarga obrońcy oskarżonego A. K. okazała się niezasadna, wobec czego podlegała oddaleniu.

Zgodnie bowiem z treścią art. 539a § 3 k.p.k. skarga może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Oznacza to, że rozpoznanie skargi sprowadza się do zbadania,

czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 k.p.k. albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 § 1 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego, względnie, czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 in fine k.p.k.). Zgodnie zatem z utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem, wskazać należy, że postępowanie w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie służy do dublowania przeprowadzonej już w sprawie kontroli odwoławczej. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest tylko stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 26 października 2022 r., V KS 23/22, postanowienie SN z dnia 12 stycznia 2022 r., IV KS 64/21, LEX nr 3287910; postanowienie SN z dnia 28 stycznia 2022 r., sygn. II KS 29/21, LEX nr 3314955, postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2022 r., sygn. V KS 36/21, LEX nr 3324938).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, wskazać należy, że sąd odwoławczy nie dopuścił się w niniejszej sprawie naruszeń, o których mowa w art. 539a § 3 k.p.k., a przede wszystkim obraży art. 437 § 2 k.p.k., na który to przepis we wniesionej skardze powołuje się obrońca oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Rybniku po rozpoznaniu apelacji prokuratora, wniesionej na niekorzyść oskarżonego, podzielił wyrażony w niej pogląd, że sąd meriti dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego, bowiem z prawidłowo zgromadzonego i ocenionego materiału dowodowego wyprowadził dowolne i nieprzekonujące wnioski o działaniu oskarżonego w ramach kontratypu prawa do obrony. Jednocześnie sąd odwoławczy wskazał, że wobec treści art. 454 § 1 k.p.k. koniecznym było uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Wbrew twierdzeniom zawartym w skardze, sąd odwoławczy wskazał na zaistnienie takich uchybień (bez konieczności ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości), których istnienie skutkowało koniecznością uchylenia wyroku we wskazanym zakresie. Z uwagi zaś

na ograniczenie płynące z treści art. 454 § 1 k.p.k., nie mógł skazać oskarżonego w instancji odwoławczej.

W uzasadnieniu wyroku sąd odwoławczy w sposób wyczerpujący wyjaśnił powody, dla których nie sposób podzielić poglądu sądu I instancji, iż oskarżony A. K. składając zeznania działał z obawy przed grożącą mu odpowiedzialnością karną. Sąd odwoławczy opisał stwierdzone uchybienia w tym zakresie, wskazując, że układ procesowy w jakim znalazł się oskarżony składając zeznania jako świadek w sprawie III K 15/21 wyłączał działanie kontratypu prawa do obrony. Oskarżony A. K. był bowiem już skazany za konkretne czyny, na okoliczności których miał zeznawać, zaś ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynikało, czy grozi mu dodatkowa odpowiedzialność karna.

W świetle tych informacji, sąd II instancji uznał, że uniewinnienie oskarżonego w tej sprawie było zdecydowanie przedwczesne, zaś z uwagi na uregulowanie określone w art. 454 k.p.k., nie jest możliwe wydanie wyroku skazującego. Został zatem spełniony warunek przyjęty w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy - w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) - stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. (zob. uchwała SN z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18). Sąd odwoławczy podkreślił również, że choć prawdopodobieństwo skazania oskarżonego jest wysokie, niemniej jednak nie jest to równoznaczne z nakazem zastosowania się przez sąd I instancji do takiego stanowiska. Sąd meriti mając na uwadze wytyczne zawarte w uzasadnieniu sądu odwoławczego winien realizując zasadę swobodnej oceny dowodów procedować w granicach określonych w art. 7 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy nie znajdując podstaw do uwzględnienia skargi orzekł o jej oddaleniu, obciążając oskarżonego kosztami sądowymi postępowania skargowego.

[J.J.]

[ał]